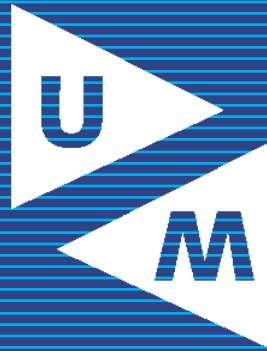

Veiligheid en (cyber)pesten in het onderwijs

Effectief werken:
Praktijk en wetenschap verbinden

Gerjo Kok, Maastricht, 06-12-2017

- We zijn het eens over het doel: pesten reduceren
- We zijn het niet (helemaal) eens over het middel
- De wetenschap heeft niet het finale antwoord
- Er zijn wel zeker een aantal belangrijke uitgangspunten
- Accreditatie is de beste/minst slechte oplossing

- Pesten is het gericht intimideren of vernederen in een situatie met ongelijke machtsverhoudingen
- 4-9% van de leerlingen pest en 9-25% wordt gepest
- In 6-9% wisselen de rollen
- Minder dan 10% pest herhaaldelijk
- Fysiek pesten stopt bij de adolescentie

- Pesten kan direct zijn of indirect
- Weinig gender verschillen; jongens aggressiever
- Pesten is strategisch gedrag; berekenend
- Pesten neemt toe bij onzekerheid
- Pesters hebben onrealistisch positief beeld van zichzelf

- Slachtoffers zijn bang, onzeker en gevoelig; sommige zijn agressief
- Risicogroepen: Afwijkingen
- Emotionele steun kan genoeg zijn
- Pesten leidt tot internaliserende problemen en vice versa
- Neuro-endocrine reacties op stress en uitsluiting
 - slechtere leerprestaties

- Internet: Snelheid, spreiding en anonimiteit
- School: Schoolklimaat - respect, steun
- Meer variatie leidt tot minder pesten
- ‘Goede’ klassen tolereren minder afwijking
- Gepesten uit de meerderheidsgroep geven zichzelf de schuld

- School-brede programma's: Alle actoren worden betrokken - werk van Olweus: bewustwording, monitoring en adequaat reageren
- Onderscheid: pesters, gepesten, omstanders en volwassenen - focus op omstanders en volwassenen
- Effect is beperkt, deels omdat de uitvoering niet consequent is

- Gerichte programma's: focus op dysfunctionele denken en gedrag van pesters
- Gericht op sociale vaardigheden en zelf controle
- Oudertraining
- Minder moeilijk consequent uit te voeren

- Meer onderzoek naar de dynamiek van pesten - veranderingen over de tijd
- Kennis over pesten combineren met kennis over stigma en sociale identiteit
- Rol van schoolklimaat en acceptatie van normafwijkingen binnen de school
- Beter effect-onderzoek naar bestaande programma's

- Centrum Gezond Leven, NJI, Movisie, NISB,...
- Beoordeling per project:
 - (Goed beschreven)
 - Erkenning Goed onderbouwd (I)
 - Eerste aanwijzingen voor effectiviteit (II)
 - Goede aanwijzingen voor effectiviteit (III)
 - Sterke aanwijzingen voor effectiviteit (IV)
- Uitvoerbaarheid

Nederlands
Jeugdinstituut

Nieuwsbrief

English

Contact

Zoek in gehele site

Actueel

Kennis

Producten en diensten

Over het NJi

HET NJi WERKT AAN DE KWALITEIT
VAN DE JEUGDSECTOR

Home / Kennis / Effectieve jeugdinterventies

Deel deze pagina via:

Effectieve
jeugdinterventies >

Erkende interventies

Nieuw en gewijzigd

In voorbereiding

Niet erkend

Databank Effectieve Jeugdinterventies

De databank Effectieve Jeugdinterventies bevat **223** programma's voor hulp bij opgroeien en opvoeden. Deze interventies zijn door een onafhankelijke erkenningscommissie beoordeeld en erkend als 'goed onderbouwd' of 'effectief'.

Zoeken naar effectieve interventies

Zoeken

Meer zoekopties

A-Z lijst

Onderwerp

- ☐ Pesten (1)
- ☐ Sociale vaardigheden (1)

Effectiviteit

- ☒ Sterke aanwijzingen (1)

Doel

- ☐ Preventie (1)

Leeftijd

Databank Effectieve Jeugdinterventies

Erkende interventies

pesten

Sterke aanwijzingen ✕

1 resultaat

Kanjertraining

Effectief volgens sterke aanwijzingen | 4 - 15 jaar

Kanjertraining is bedoeld voor kinderen en jongeren van 4 tot 16 jaar die problemen hebben in de omgang met anderen en voor hun klasgenoten en/of ouders. Het doel...

Onderwerp

- ☐ ADHD (1)
- ☐ Gedragsprobleem (1)
- ☐ Gedragsstoornis (1)
- ☐ Pesten (2)
- ☐ Sociale vaardigheden (2)
- ☐ Weerbaarheid (1)

Effectiviteit

- ☒ **Goede aanwijzingen (3)**

Doel

- ☐ Preventie (3)
- ☐ Behandeling (1)

Leeftijd

- ☐ 4 - 5 jaar (1)
- ☐ 6 - 9 jaar (2)
- ☐ 10 - 12 jaar (3)

Databank Effectieve Jeugdinterventies

Erkende interventies

pesten

Goede aanwijzingen ✕

3 resultaten

KiVa

Effectief volgens goede aanwijzingen | 7 - 13 jaar

KiVa is een preventief schoolbreed antipestprogramma dat de kracht van de groep gebruikt om pestproblemen op te lossen. Leerlingen van de bovenbouw van de...

Plezier op school

Effectief volgens goede aanwijzingen | 11 - 13 jaar

'Plezier op school' is een zomercursus voor aanstaande brugklassers die op de basisschool gepest werden of andere problemen hadden in de omgang met leeftijdgenoten....

Taakspel

Effectief volgens goede aanwijzingen | 5 - 12 jaar

Taakspel is een universeel preventieprogramma. Het bestaat uit een groepsgerichte aanpak voor leerlingen van groep 3 tot en met 8 van het basisonderwijs....

Onderwerp

- ☐ Burgerschap (1)
- ☐ Gedragsprobleem (1)
- ☐ Sociaal emotionele ontwikkeling (2)
- ☐ Sociale vaardigheden (2)

Effectiviteit

- ☒ Eerste aanwijzingen (2)

Doel

- ☐ Preventie (2)

Leeftijd

- ☐ 4 - 5 jaar (1)
- ☐ 6 - 9 jaar (1)
- ☐ 10 - 12 jaar (1)
- ☐ 13 - 16 jaar (1)
- ☐ 17 en ouder (1)

Databank Effectieve Jeugdinterventies

Erkende interventies

pesten

Eerste aanwijzingen ✕

2 resultaten

De Vreedzame School

Effectief volgens eerste aanwijzingen | 4 - 12 jaar

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin alle...

Levensvaardigheden

Effectief volgens eerste aanwijzingen | 13 - 17 jaar

Levensvaardigheden is een lesprogramma voor het aanleren van sociale, emotionele en morele kerncompetenties bij leerlingen in het voortgezet onderwijs. In zeventien...

- ☐ Burgerschap (1)
- ☐ Pesten (5)
- ☐ Seksualiteit (1)
- ☐ Sociaal emotionele ontwikkeling (1)
- ☐ Sociale vaardigheden (3)
- ☐ Weerbaarheid (2)

Effectiviteit☒ **Goed onderbouwd (5)****Doel**

- ☐ Preventie (5)
- ☐ Behandeling (1)

Leeftijd

- ☐ 4 - 5 jaar (1)
- ☐ 6 - 9 jaar (2)
- ☐ 10 - 12 jaar (5)
- ☐ 13 - 16 jaar (4)
- ☐ 17 en ouder (1)

Specifieke doelgroep

- ☐ Leerlingen vmbo (2)

Locatie

Erkende interventies

pesten

Goed onderbouwd ✕

5 resultaten

Gay-Straight Alliances op scholen

Goed onderbouwd | 12 - 19 jaar

Leerlingen en docenten in het voortgezet onderwijs worden geactiveerd om zogenaamde Gay-Straight Alliances (GSA's) op te richten. GSA's zijn groepen van...

Gelijk = Gelijk?

Goed onderbouwd | 10 - 13 jaar

In Gelijk=Gelijk? leren basisschoolleerlingen uit groep 6, 7 of 8 over vooroordelen en discriminatie en hoe je dit kunt voorkomen. De interventie bestaat uit 5...

Kracht in Controle

Goed onderbouwd | 11 - 14 jaar

Kracht in Controle is een lesprogramma voor leerlingen in de eerste twee leerjaren van het vmbo. Doel van het programma is sociale competenties van de leerlingen te...

PRIMA aanpak van pesten voor scholen

Goed onderbouwd | 4 - 13 jaar

Prima is een antipest programma voor basisscholen. De scholen worden twee jaar begeleid bij het in- en uitvoeren van een integrale aanpak van pesten op schoolniveau...

Sta Sterk Training

Goed onderbouwd | 8 - 12 jaar

De Sta Sterk Training is een interventie voor slachtoffers van pesten in de leeftijd van 8 tot 12 jaar. Het heeft als doel de weerbaarheid van de kinderen te...

- *Effectief volgens sterke aanwijzingen:*
 - Kanjertraining
- *Effectief volgens goede aanwijzingen:*
 - KiVa
 - Plezier op school
- *Effectief volgens eerste aanwijzingen:*
 - De Vreedzame School
 - Levensvaardigheden
- *Goed onderbouwd:*
 - Kracht in Controle
 - Gay-Straight Alliances
 - Gelijk = Gelijk?
 - PRIMA aanpak van pesten voor scholen
 - Sta Sterk Training

- **Kanjertraining** is bedoeld voor kinderen en jongeren van 4 tot 16 jaar die problemen hebben in de omgang met anderen en voor hun klasgenoten en/of ouders.
- Het doel is het stimuleren van sociaal vaardig gedrag en het voorkomen of verminderen van sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting en sociaal teruggetrokken gedrag.
- De training wordt schoolbreed ingezet in het onderwijs met wekelijkse klassikale lessen, en wordt aan kinderen met hun ouders in groepen gegeven op psychologische praktijken.
- #Er zijn geen directe effecten gevonden op pesten#

- **KiVa** is een schoolbreed, preventief, universeel antipestprogramma dat ontwikkeld is in Finland.
- In elke groep worden jaarlijks tien KiVa-lessen gegeven over thema's als groepsdruk, communicatie, respect en (het herkennen, oplossen en voorkomen van) pesten.
- In de lessen wordt gewerkt aan de kennis, vaardigheden en houding van leerlingen ten aanzien van pesten, waarbij wordt geoefend in een interactief computerspel.
- Naast de aanpak voor alle leerlingen zijn er geïndiceerde curatieve interventies om pestincidenten op te lossen door het KiVa-team van de school.
- #Goede aanwijzingen dat het slachtofferschap van pesten afneemt#

- ‘Plezier op School’ is een tweedaagse preventieve interventie die in de laatste week van de zomervakantie, vlak voor de overgang naar de middelbare school, wordt aangeboden aan een groep van maximaal tien kinderen.
- Zowel cognities, emoties als het daadwerkelijke gedrag van kinderen worden beïnvloed middels een cognitief-gedragstherapeutische aanpak.
- De totale interventie bestaat uit een kennismakingsgesprek, een psycho-educatieve ouderbijeenkomst, de tweedaagse zomercursus, een evaluatief eindgesprek met de ouders en een terugkombijeenkomst voor de deelnemers.
- #Jongens worden minder gepest#

- Alleen die programma's worden beoordeeld die volgens het protocol worden ingediend: kost tijd en geld
- Goed onderzoek naar programma's om pesten te reduceren, is heel moeilijk uitvoerbaar
- Het eindoordeel van de beoordeling is een mix van onderzoeksuitkomsten en theorie-toepassing

- We weten al veel over pesten, de oorzaken, de context en veelbelovende aanpakken
- De tot nu toe behaalde effecten zijn beperkt, vermoedelijk mede door slechte implementatie
- Er zijn in NL enkele ‘erkende’ programma’s beschikbaar die effect lijken te hebben en programma’s die goed onderbouwd zijn
- Er zijn meer initiatieven, waarvan echter onbekend is hoeverre deze onderbouwd en/of effectief zijn